

This is not a dance verbeeldt goed wat censuur doet met een leven

© Sanja Marusic

Het is geen dans. Maar wat dan wel? Eerder een ouderwetse bandopname van telefoongesprekken óver dans. Voor *This is not a dance* spreekt danser-choreografe Nastaran Razawi Khorasani uiteenlopende Iraniërs over het onderwerp dat haar na aan het hart ligt, maar verboden is in haar geboorteland.

Alles is gitzwart. Haar krullen, outfit en muren. Zelfs het vloerdoek dat de gehele zaal bedekt: een maanlandschap van fluwelen stof, golvende leegte. Vóóraan de toneelvloer staat een rij spots. Ze blijven uit wanneer Razawi Khorasani luistert naar de stemmen in het Farsi die opklinken uit de speakers. Op de achterwand worden de teksten simultaan vertaald.

Elke dag het belangrijkste nieuws vanuit Amsterdam.

In *Songs for no one* (2021) hanteerde ze dezelfde aanpak, en voerde telefoongesprekken. Waar het destijds kinderen betrof, die opgroeiden in een dictatuur en zich hierover uitspraken, zijn het dit keer vakgenoten die ze benaderde. Allen wonen in Iran of zijn er weggevlucht, en reageren twijfelend op haar verzoek. Ze hebben het druk, een ander excuus, of laten het soms volledig afweten. Verhalen delen over dans gaat gepaard met gevangenisstraf.

Persoonlijke verhalen

Toch vindt Razawi Khorasani gegadigden en krijgt persoonlijke verhalen los. Een danseres weidt uit over een dvd van Pina Pausch, die zij in haar jeugd bezat. Ze kopieert de choreografieën urenlang tot ze alles onder de knie heeft. Later, wanneer een gerenommeerd choreograaf een geheime workshop geeft, kent ze alle pasjes al. Een ander vertelt over selecteren van publiek voor optredens. Altijd pas 24 uur van tevoren. Niet alleen de performers, ook de toeschouwers zetten veel op het spel.

Naarmate de voorstelling verstrijkt, wordt de sfeer zwaarmoediger en de afwezigheid van dans goed merkbaar. Zowel in de verhalen als het lichtgebruik. Een choreograaf organiseert met gevaar voor eigen leven illegale 'underground' festivals. Bij de negende editie is het mis, en vallen de 'geilheidscontroleurs' binnen, zoals de spionnen van de Iraanse overheid worden genoemd. Tergend traag speurt een zoeklicht over de Bühne. Razawi Khorasani beweegt zich merendeels weg van dit licht, al verschijnen haar tenen soms per ongeluk in de stralen.

Bewustzijn

Dans wordt pas tegen het eind onderdeel van de voorstelling. Op stroboscopisch licht zwiert, zwaait en stuitert de danser-choreografe door felle flitsen. Waar ze voorheen stoïcijns voor zich uitkeek, verschijnt er nu, voor het eerst, een glimlach op haar gezicht. Sterk in deze context is een anekdote over 'agahi', dat bewustzijn betekent in het Farsi. Wie zich bewust is, stelt vragen, die leiden tot vrijheidsdrang. En dat is politiek, dus verboden.

This is not a dance verbeeldt goed wat censuur doet met een mensenleven. Op zoek blijven naar verbinding is de enige optie. Het wordt mooi verbeeld in een verdubbeling van haar silhouet op de achterwand. Een dikke vette *fuck you* naar de autoriteiten is de voorstelling zeker, maar wat de telefoongesprekken losmaken bij Razawi Khorasani zelf blijft gissen.